

Waterschap Heerjansland, 1941-1985

Waterschap Scheldekwartier

L.R. Priester
C.M. Zeegers

INLEIDING

Geschiedenis en inrichting van de organisatie

Het waterschap 'Heerjansland, gezegd Nieuw-Gastel' viel niet samen met de gebieden gelegen onder de gemeenten Oud- en Nieuw-Gastel, Oudenbosch, Hoeven, Rucphen en Roosendaal. Op 1 augustus 1940 besloten Provinciale Staten van Noord-Brabant hierin verandering te brengen. Met ingang van 1 juli 1941 werd het waterschap 'Heerjansland, gezegd Nieuw-Gastel' opgeheven en het waterschap 'Heerjansland' opgericht. Het waterschap lag in de genoemde gemeenten en had een omvang van 4.920 ha.¹

De taken van het waterschap omvatten de totstandkoming en het beheer en onderhoud van gemalen, watergangen, wegen en waterkeringen. Het waterschap hief omwille van de uitvoering van zijn taken omslagen over de in zijn gebied gelegen eigendommen. De hoogte en aard van de heffingen was afhankelijk van de aard, lokatie en hoogteligging van de eigendommen.

Het hoogste orgaan van het waterschap was de door de stemgerechtigde ingelanden gevormde algemene vergadering. Het aantal stemmen dat een stemgerechtigde toekwam, werd vastgesteld naar de voor de betrokken stemgerechtigde berekende totale aanslag in de waterschapslasten.

Het dagelijks bestuur van het waterschap bestond uit een voorzitter en zes leden. Zij werden door de algemene vergadering benoemd voor een periode van zes jaar. Het dagelijks bestuur werd bijgestaan door een secretaris en penningmeester, aangesteld door de algemene vergadering².

Na een jarenlange discussie besloten Provinciale Staten van Noord-Brabant op 22 juni 1984 (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 6 november 1985, nr 54) tot een fusie van de waterschappen Heerjansland, De Gecombineerde Hoevense Beemden, De Sint Maartenspolder en De oude en Nieuwe Landen. Het nieuwe waterschap kreeg de naam De Mark-Vlietlanden. Het zetelde in Roosendaal en had een grootte van 16.450 ha. Gedeputeerde Staten bepaalden op 26 november 1985 de inwerkingtreding van bovengenoemd besluit op 1 januari 1986³.

Met ingang van 1 januari 1995 vond opnieuw een waterschapsconcentratie plaats. De waterschappen Agger, Mark-Vlietlanden en Zoomvliet gingen op in het waterschap Het Scheldekwartier dat als zetel Heerle kreeg.

Verantwoording van de inventarisatie

In 1995-1996 is het archief in opdracht van het waterschap Het Scheldekwartier geïnventariseerd. Bij de ordening van het per onderwerp gevormde archief is gebruik gemaakt van het schema van J.L. van der Gouw zoals toegepast door L.M. Hollestelle⁴. Selectie voor vernietiging is gebeurd op basis van de uit 1993 daterende 'lijst van voor vernietiging/bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden van waterschappen van na 1935'. Van de vernietiging is een verklaring opgemaakt.

Voor inventarisatie bedroeg de omvang van het archief 10 m¹, na selectie van de voor vernietiging in aanmerking komende stukken 3,25 m¹.

Wijze van citeren

Waterschap Scheldekwartier, Arch. waterschap Heerjansland 1941 - 1985, inv. nr. ...

---

1. Zie de kaart; inv. nr. [JA16](#).

2. Inv. nr. [JA16](#).

3. Inv. nr. [JA13](#).

4. L.M. Hollestelle, *Gebundelde inventarissen van de archieven van de polders en waterschappen van het voormalige waterschap Axeler ambacht 1595 - 1965* (Waterschap De Drie Ambachten; Terneuzen, 1989).

INVENTARIS

Stukken van algemene aard

NOTULEN

JA1-JA2.	Notulen van de algemene vergadering, 1942 - 1985. Met bijlagen, 1974 - 1984.	1 omslag en 1 deel
JA1.	1942 - 1953	
JA2.	1954 - 1985.	
JA3-JA9.	Notulen van de vergaderingen van het bestuur, 1941 - 1985.	1 omslag en 6 delen
JA3.	1941 - 1954 juni	
JA4.	1954 juli - 1960 feb.	
JA5.	1960 mrt - 1965	
JA6.	1966 - 1971 nov	
JA7.	1971 dec - 1975	
JA8.	1976 - 1980	
JA9.	1981 - 1985	

INGEKOMEN EN UITGAANDE STUKKEN

JA10.	Ingekomen stukken bij het bestuur, 1941 mei 14 - 1955 feb.	1 pak
JA11.	Minuten en doorslagen van uitgaande stukken van het bestuur, 1941 mei 26 - 1954 mei 21.	1 omslag
JA12.	Agenda's van ingekomen en uitgaande stukken, 1949 - 1985.	1 pak

Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

OPHEFFING

JA13.	Stukken betreffende de samenvoeging van de waterschappen Gecombineerde Hoevense Beemden, Heerjansland, St. Maartenspolder en Oude en Nieuwe Landen en de oprichting van het waterschap De Mark Vlietlanden, 1970 - 1985.	1 pak
--------------	--	-------

GRONDGEBIED

JA14.	Grenskaarten van het waterschap, 1968	1 omslag
--------------	---------------------------------------	----------

REGLEMENTERING

JA15.	Stukken de vaststelling en wijziging van het Algemeen Waterschapsreglement voor Noord-Brabant, 1959, 1961, 1979, 1983.	1 omslag
JA16.	Bijzondere reglementen van het waterschap, 1941. Met wijzigingen, 1944, 1950, 1974, 1977.	1 omslag
JA17.	Stukken betreffende de wijziging van het bijzonder reglement van het waterschap, 1955 - 1979.	1 omslag
JA18.	Reglement van orde voor de algemene vergadering, 1942 april 21.	1 stuk

BESTUUR

- JA19. Rooster van toe- en aftreding van bestuursleden van het waterschap in de periode 1951 - 1990, [1903 - 1990] 1 omslag
- JA20. Stukken betreffende de verhoging van de vergoeding voor het bijwonen van de vergaderingen van de Financiële Commissie, 1972 - 1973, 1978. 1 omslag

HULPMIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN DE TAAK

Archief

- JA21. Inventaris van het archief van de polder Heerjansland 1550 - 1941, 1964. 1 band

Personeel

- JA22. Algemeen waterschapsambtenarenreglement voor Noord-Brabant, 1957, 1974. Met wijzigingen 1975, 1978, 1981, 1983. 1 omslag
- JA23. Wijziging van de verordening regelende de rangen en salarissen van de ambtenaren in dienst van het waterschap, 1954 mei 14. 1 stuk
- JA24. Arbeidsovereenkomsten met het personeel, 1941, 1943, 1950 - 1951. 1 omslag
- JA25. Dossier inzake het ontslag van L.P. Vrolijk als secretaris, 1949 - 1950. 1 omslag

Verwerving van inkomsten

- JA26. Stukken betreffende de totstandkoming en de wijziging van de omslagverordening, 1982 - 1985. 1 omslag
- JA27. 'Perceelregister', 1985 (gem. Hoeven sec. F - gem. Steenbergem sec. H). 1 band
- JA28-JA32. 'Artikelregisters', 1984 - 1985. 5 banden
- JA28. 1984 (gem. Oudenbosch nrs. 259-8110)
- JA29. 1985 (gem. Hoeven - gem. Oud- en Nieuw-Gastel nrs 190-6533)
- JA30. 1985 (gem. Oud- en Nieuw-Gastel nrs. 6536-8485)
- JA31. 1985 (gem. Oud- en Nieuw-Gastel nrs 8486-9938)
- JA32. 1985 (gem. Oud- en Nieuw-Gastel nrs 9939-10025, gem. Oudenbosch, nrs 259-7146).

Vermogensbeheer

- JA33. Stukken betreffende de dienstwoning van de opzichter, 1927, 1962. 1 omslag
- JA34. Stukken betreffende de aan- en verkoop van gronden en waterlopen, 1944 - 1985. 1 pak
- JA35. Stukken betreffende de vergoeding van de kosten van herstel van de door oorlogshandelingen ontstane schade aan eigendommen van het waterschap in de Gemeente Oud-Gastel, 1946 - 1954. 1 omslag
- JA36. Staat houdende opgave van grootte, kadastrale aanduiding en belastingopbrengst van onroerende eigendommen van het waterschap in de gemeente Oud- en Nieuw-Gastel, 1953. 1 stuk
- JA37. Stukken betreffende werken ter verbetering van gronden in de Gemeente Oud- en Nieuw-Gastel, 1956 - 1957, 1967 - 1969. 1 omslag
- JA38. Stukken betreffende het verlenen van zakelijke rechten aan de Provinciale Noord-Brabantse Electriciteits-Maatschappij, 1964 - 1965, 1978. 1 omslag

Financiën

- JA39-JA40.** Begrotingen van inkomsten en uitgaven, 1941 - 1985. Met bijlagen, 1941 -1985. 2 pakken
JA39. 1941/42, 1943/44 - 1946/47, 1948/49 - 1970
JA40. 1971 - 1982, 1984 - 1985.
- JA41-JA49.** Grootboeken en doorslagen van grootboekkaarten van inkomsten en uitgaven, 1941/42 - 1945/46, 1961 - 1985. 9 pakken
JA41. 1941/42 - 1945/46
JA42. 1961 - 1964
JA43. 1965 - 1967
JA44. 1968 - 1970
JA45. 1971 - 1973
JA46. 1974 - 1975
JA47. 1976 - 1978
JA48. 1979 - 1980
JA49. 1981 - 1985.
- JA50.** Rekeningen van inkomsten en uitgaven, 1944/45 - 1985. Met bijlagen. 1 pak

UITVOERING VAN DE TAAK

Toezicht

- JA51.** Stukken betreffende de totstandkoming en vaststelling van de keuren van het waterschap, 1944, 1945, 1961, 1973 - 1977. 1 omslag
- JA52.** Ontheffingen van verbodsbepalingen in de keur, 1951, 1954 - 1955. 1 omslag
- JA53.** Stukken betreffende de vaststelling en wijziging van het reglement op de waterleidingen in Noord-Brabant, 1950 - 1951, 1967, 1969. 1 omslag
- JA54-JA57.** Ontheffingen van verbodsbepalingen in het reglement op de waterleidingen, 1955 - 1985. 4 pakken
JA54. 1955 - 1965
JA55. 1966 - 1971
JA56. 1972 - 1978
JA57. 1979 - 1985.
- JA58.** Ontheffingen van verbodsbepalingen in het reglement op de waterkering, 1954 - 1965. 1 omslag
- JA59.** Dossiers inzake het beroep tegen het bestemmingsplan 'West' en tegen het bestemmingsplan 'Centrum Meireweikes' van de gemeente Oud en Nieuw Gastel, 1972 - 1981. 1 pak

Bewaking waterkwaliteit

- JA60.** Stukken betreffende de sanering van de afvalwaterlozingen, 1964 - 1974. 1 pak
- JA61.** Ontheffingen van het verbod tot lozing van afval water, 1962, 1964, 1970, 1972, 1980 - 1983. 1 omslag

Verbetering afwatering

- JA62.** Rapport van het Technisch Bureau van de Unie van Waterschappen over de verbetering van de afwatering van 'De Lage Zegge', 1958. 1 stuk
- JA63.** Stukken betreffende het ontwateringsplan Heerjansland, 1962 - 1963. 1 omslag

- JA64. Stukken betreffende het ontwateringsplan Oudenbosch, 1973 - 1982. 1 pak
- werken ten behoeve van de omleiding van het Spui, 1973 - 1979
  - bouw van het poldergemaal in Oudenbosch, 1975 - 1976
  - verbreding van de waterloop langs de Vaartweg en aanleg van de overkluizing van het industrieterrein aldaar, 1980 - 1982
  - aanleg waterloop langs de Albanoweg, 1980 - 1982.
- JA65. Stukken betreffende de werken ten behoeve van de omleiding van de Bakkersberg, 1974 - 1980. 1 omslag

Beheer en onderhoud van waterstaatswerken

- JA66-JA68. Leggers A van de waterleidingen, 1946. 3 banden
- JA66. nrs 1-84
  - JA67. nrs 85-168
  - JA68. nrs 169-253.
- JA69. Afschrift van de legger A van de waterkeringen, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op 27 juni 1923, [1956]. Met besluit tot intrekking, 1974. 1 omslag
- JA70. Stukken betreffende de bouw en herstel van gemalen te Stampersgat en Oud en Nieuw Gastel, 1941 - 1947, 1954. 1 pak
- JA71. Ontheffingen van verbodsbepalingen in het Politierglement op de wegen in Noord-Brabant 1904 verleend door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant ten behoeve van het leggen en hebben van kabels in de provinciale weg Dinteloord - Oud-Gastel, 1946, 1949. 2 stukken
- JA72. Stukken betreffende de vernieuwing van de duiker in de Nieuwe Riet in de Gemeente Rucphen, 1956 - 1959. 1 omslag
- JA73. Stukken betreffende de ruilverkaveling Oud-Gastel - Oudenbosch, 1973 - 1981. 1 omslag
- JA74. Dossier inzake de installatie van de automatische krooshekreinigingsinstallatie voor het gemaal Stampersgat, 1979 - 1982. 1 pak
- JA75. Stukken betreffende de overdracht door het Projectbureau Leidingstraten van het beheer en onderhoud van de gemalen aan de Gastelsedijk-Zuid en nabij de Pietseweg, en van de watergangen welke in verband met de aanleg van de leidingstraat Pernis - Klundert - Zeeland zijn gegraven, 1980. 1 omslag
- JA76. Ontheffing van verbodsbepalingen in het Provinciaal Wegenreglement verleend door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant ten behoeve van het aanbrengen van betuining in de westelijke bermsloot langs de provinciale weg Omlegging Oud-Gastel Noord-Zuid, 1981 apr. 28. 1 stuk
- JA77. Dossier inzake de aankoop van de syphon Albano in de Gemeente Oudenbosch, 1982 - 1983. 1 omslag

Beheer en onderhoud van wegen

- JA78. Stukken betreffende de aanleg van Rijksweg nr 17 (Roosendaal - Moerdijk), 1941 - 1946. 1 omslag
- JA79. Vergunning aan de N.V. 'Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant' tot het leggen, hebben en onderhouden van leidingen onder wegen in de gemeente Oud- en Nieuw Gastel, 1953, 1985. 2 stukken
- JA80. Stukken betreffende de oppervlakte van wegen gelegen in het waterschap. Met plattegrond en staat houdende opgave van naam van de weg, eigenaar en onderhoudsplichtige alsmede oppervlakte, 1962. 1 omslag

- JA81.** Stukken betreffende de verbetering van wegen in het waterschap, 1956 - 1968. 1 pak
- Dossaertstraat, 1956
  - Wilderstraat, 1956
  - Barlaqueseweg, 1958
  - Dulderstraat, 1959 - 1960
  - Barteweg, 1960 - 1963
  - Gastelsedijk, 1960 - 1963
  - Rolleweg, 1960 - 1963
  - Breedestraat, 1965 - 1968
  - Capelsestraat, 1965 - 1968
  - P.C. Keetweg, 1965 - 1968
- 1 pak

- JA82.** Toestemming verleend aan het Streekgewest Westelijk Noord-Brabant tot het plaatsen van fietsborden in de wegbermen, 1985. 1 omslag

Samenwerking met andere waterschappen

- JA83.** Toestemming verleend aan het waterschap 'De Oude Prinslandse Polder' tot lozing van water op watergangen van het waterschap, 1982 sep. 23 1 stuk